

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ İLE İLGİLİ MEVZUAT

11.09.2023

- 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği
- (1) Sayılı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği
- (1) No' lu Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği
- (60) No' lu Katma Değer Vergisi Sirküleri
- 5746 Sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun

TANIMLAR

- Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Bölge): Yüksek / ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların , belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda buldukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı tanımlar.

TANIMLAR

- AR-GE Merkez veya Enstitüleri: Kamuya ait, yetişmiş nitelikli insangücü ile günün modern teknolojilerine dayalı makine, donanım ve yazılımı içinde bulunduran, teknoloji ve ürün geliştirilmesine yönelik AR-GE faaliyetlerinin yapıldığı mekanları tanımlar.
- Üretim Birimleri : Bölge içerisinde bu Kanunun amacına uygun olarak faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerce kurulan veya kullanılan, yeni ve yüksek teknolojilere dayalı ve çevreye zarar vermeyen üretim birimlerini,
- Girişimci : Bölgedeki hizmet ve imkanlardan yararlanmak isteyen veya yararlanmakta olan gerçek ve tüzel kişileri,

TANIMLAR

- Yönetici Şirket : Bu Kanuna uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu şirketi,
- Bölge işletme yönergesi: Bölgede yer alacak girişimcilere sağlanacak hizmetler ve Bölgede yürütülecek faaliyet ve uygulamalara ilişkin usul ve esasları içeren, Kanun kapsamında Bölgede yer alan tüm gerçek ve tüzel kişilerin uymakla yükümlü olduğu, yönetici şirket tarafından hazırlanan yönergeyi,
- AR-GE Personeli: AR-GE faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı, yazılımcı ve teknisyenleri,

TANIMLAR

- Kuluçka Merkezi (İnkübatör): Özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimcilere bölge içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları,
- Proje bitirme belgesi: Bölgede başlatılan Ar-Ge veya tasarım projelerinin Bölgede sonuçlandırılmasını takiben, girişimcinin talebi üzerine Genel Müdürlükçe belirlenen formata uygun olarak yönetici şirket tarafından düzenlenen ve Genel Müdürlük tarafından elektronik ortamda onaylanan belgeyi,

TANIMLAR

- AR-GE Projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak ayni ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve AR-GE faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde gerçekleştirilen ve araştırmacı ve/veya yazılımcı personel tarafından yürütülen projeyi,
- Tasarım Faaliyeti: Sanayi alanında ve Cumhurbaşkanının uygun göreceği diğer alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümünü,

TANIMLAR

- Kuluçka Girişimcisi: Kuluçka merkezlerinde yer alan AR-GE, teknolojik yenilik, yazılım ve tasarım faaliyetlerinde bulunan ve nitelikleri ve bu merkezlerde bulunabilecekleri süre Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen erken aşama girişimcileri,
- Proje kabul belgesi: Bölgede yürütülecek olan Ar-Ge veya tasarım projelerinin her birinin, proje değerlendirme komisyonu görüşü çerçevesinde onaylanan veya başka bir kamu ve uluslararası Ar-Ge veya tasarım destek programları kapsamında desteklenen ya da Ar-Ge veya tasarım projesi olduğu belirtilmek üzere kamu kurum ve kuruluşlarınca oluşturulan projelerin kabulüne ilişkin olarak yönetici şirket tarafından düzenlenen ve Genel Müdürlükçe elektronik ortamda oluşturulmuş proje kodunu içeren belgeyi,

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu yönetici şirketin kurucuları arasında, Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüsü bulunur.
- Yönetici şirket esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişiklikleri için Bakanlık izni şartı aranır.
- Yönetici şirket; Bölgeye ait planlama ve projelendirmenin yapılması, gerekli alt yapı ve üst yapı hizmetleri ile Bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesi, kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofislerinin kurulması, AR-GE veya tasarım projelerinin değerlendirilmesi ve projesi uygun görülen girişimcilere yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre Bölge içerisinde yer tahsis edilmesi, Bölgenin bu Kanun ve ilgili yönetmeliklerde gösterilen amaca uygun olarak yönetilmesi, girişimcilerin ve üçüncü şahısların buna aykırı davranışlarının önlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması ile yükümlüdür.

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Bölge için gerekli olan temizlik, elektrik, içme ve kullanma suyu, doğal gaz, akaryakıt, ısıtma ve havalandırma, dağıtım şebekeleri, kanalizasyon, atık su, Bölge içi yollar, ulaşım, ses ve veri iletişimi, internet hizmetleri ve diğer hizmetlerin sağlanması ve kesintisiz olarak sürmesi için gerekli önlemlerin alınması, çalışma esaslarının belirlenmesi, fiyatlandırmaların ve hesaplamaların yapılması ve uygulanması, her türlü bakım ve onarım hizmetlerinin sağlanması, alt ve üst yapılara zarar verenlerin tespiti ile zararların tazmininin sağlanması, ayrıca Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında Bölgede yer alan kişilerin ihtiyaç duyacakları yeme, içme, eğlenme, dinlenme, dua etme yeri ve barınma gibi ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerinin imkân dâhilinde karşılanması,

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Bölgenin yönetimi ve işletilmesi, Bölgede yer alacak girişimci başvuruları ile Bölgede yer alan girişimcilerce yürütülecek her bir yeni Ar-Ge veya tasarım projesinin, projenin korunmasına ilişkin gizlilik şartlarına riayet edilerek değerlendirilmesi, uygun görülenlere yer tahsisinin yapılması, teknolojik ürünün üretilmesine izin veren Kanunun 8 inci maddesinin uygulanması, bu Yönetmeliğe uygun kira kontratlarının düzenlenmesi, Ar-Ge veya tasarım personelinin Bölgede yürütülen Ar-Ge veya tasarım projesi kapsamında ya da Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans veya doktora eğitimi kapsamında Bölge dışında geçirilecek sürelerin onay işlemi, projelerin, girişimcilerin ve ücreti gelir vergisinden istisna tutulacak personelin izlenmesi, girişimcilerin Bölgeden çıkarılması gibi hususlar dahil Bölgede yürütülecek tüm faaliyet ve uygulamalara ilişkin usul ve esasları içeren ve Kanun kapsamında Bölgede yer alan tüm gerçek ve tüzel kişilerin uymakla yükümlü olduğu Bölge İşletme Yönergesinin Kanun ve bu Yönetmeliğe uygun olarak hazırlanması ve bir kopyasının yönetici şirket kuruluşunun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasını takiben en fazla üç ay içerisinde veya mevcut yönergede herhangi bir değişiklik yapılması halinde en fazla bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe iletilmesi,

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Bölgede yer alan girişimcilerin Yönetmelik kapsamında yönetici şirkete iletmekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri veya projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yeni bir proje sunmayan girişimcinin son projesinin tamamlanma tarihinden itibaren; otuz gün içinde ilgili vergi dairesine ve Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi, üç ay içerisinde yeni bir Ar-Ge veya tasarım projesi başlatılamaması halinde, mevcut kira sözleşmesi süresi dikkate alınmaksızın kira sözleşmesinin fesih olunmuş sayılması ve girişimcinin Bölgeden ihraç edilmesini temin edecek gerekli işlemlerin yapılması,
- Bölgede yer alan girişimci Ar-Ge veya tasarım firmaları, Ar-Ge veya tasarım projeleri ve Bölgede istihdam edilen tüm Ar-Ge, tasarım ve destek personeli listelerinin, kayıt altına alınan detayları ile birlikte aylık olarak belirlenerek arşivlenmesi, aylık tutulan arşivlerin istenildiğinde ilgililere bildirilmesi,

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Kendisine ve Bölgede bulunan girişimcilerin faaliyetlerine ilişkin bilgilerin, Genel Müdürlükçe belirlenen şekle uygun olarak yazılı ve elektronik ortamda günlük veya anlık tutulması, kendi serbest muhasebeci mali müşaviri veya yeminli mali müşavirince onaylı yıllık bilgilerin her yılın Mayıs ayı sonuna kadar elektronik ortamda Genel Müdürlüğe iletilmesi, buna uygun hareket edilmemesi halinde Haziran ayından itibaren girişimcilerin üç aylık muafiyet belgelerinin onaylanmaması, üçüncü ayın sonuna kadar bilgilerin iletilmemiş olması durumunda takip eden aydan itibaren aylık muafiyet belgelerinin onaylanmaması ve bu ay içerisinde ilgili girişimcilerin ihracına ilişkin işlemlerin başlatılması,

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Girişimcilerin Kanuna, Yönetmeliğe göre düzenleyici amaçlı denetlenmesi, denetleme sonucunda yönetmeliğe, Bölge İşletme Yönergesine ve ilgili diğer aykırı faaliyetlerin tespit edildiği tarihten itibaren aylık muafiyet belgelerinin onaylanmaması, aykırı faaliyetlerin düzeltilmesi için girişimcilerin uyarılarak üç ayı geçmemek üzere belirli bir süre verilmesi, verilen süre sonunda aykırı faaliyetlerini düzeltmeyen girişimcilerin mevcut kira sözleşmesi süresi dikkate alınmaksızın girişimcinin Bölgeden ihraç edilmesini temin edecek gerekli önlemlerin alınması,
- Yönetici şirket, Bakanlık tarafından verilen destekler kapsamında; Yönetici Şirketin ve Bölgede yer alan işletmelerin başvurularına ait bilgi ve belgelerde tutarsızlık veya Kanun ve bu Yönetmeliğe göre uygunsuzluk tespit edilmesi halinde, bu durumdan başvuru sahibi işletme ile birlikte sorumludur.

Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları

- Yönetici şirket, her türlü hesap ve işlemlerini yıllık olarak 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetkilendirilmiş yeminli mali müşavire inceletir. Yeminli mali müşavir, düzenlediği denetim raporunun birer örneğini aynı süre içinde yönetici şirkete ve Bakanlığa gönderir.
- Yönetici şirket, her yılın sonunda kendisine ve Bölgede yer alan AR-GE veya tasarım faaliyetinde bulunan işletmelere sağlanan destek ve muafiyetlerin etki değerlendirmesini yapar ve bu konuda düzenlenen raporun bir örneğini Bakanlığa gönderir.

Yönetici şirkete tanınan muafiyetler

➤ Yönetici şirket,

- 4691 sayılı Kanununun uygulanması ile ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisinden,
- yapılan işlemler bakımından harçlardan
- Bölge alanı içerisinde sahip olduğu taşınmazlar dolayısıyla emlak vergisinden muaftır.
- Atık su arıtma tesisi işleten Bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz.

Firmalara istihdam ettikleri üniversite mezunları için sağlanan destek

- Desteklenecek program alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Teknoloji Geliştirme Bölgeleri firmalarının, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, iki yıl süreyle ..... Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Ancak bu kapsamda her bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasına sağlanacak destek, ilgili ayda Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasında istihdam edilen toplam personel sayısının yüzde onunu geçemez. Bu destek, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinde kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek programlar mezunu personele de aynen uygulanır.

Firmalara istihdam ettikleri doktora öğrencileri ve stajyerler için sağlanan destek

- Bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi AR-GE personeli için, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde destek verilebilir.
- 4691 sayılı Kanun kapsamında stajyer istihdam eden firmalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde desteklenebilir.

Firmaların ithal ettikleri eşyada gümrük vergisi ve damga vergisi istisnası

- 4691 Sayılı Kanun kapsamında yürütölen yazılım, AR-GE, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenene kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan müstesnadır.

Yönetici şirkete ve bölgede faaliyet gösteren şirketlere tanınan Kurumlar Vergisi İstisnası

- Yönetici şirketlerin bu Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar ile Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım ve AR-GE faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları 31/12/2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.
- 1/1/2022 tarihinden itibaren geçici 2 nci madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden **istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan** gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilir.

Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesi teşviği

- 31/12/2028 tarihine kadar, bölgede çalışan **AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri** üzerinden hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır. Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı, AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamaz. Toplam personel sayısı on beşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır. Hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen tatil günlerine isabet eden ücretler de bu teşvik kapsamındadır. Haftalık kırk beş saatin üzerindeki ve ek çalışma sürelerine ilişkin ücretler için bu teşvikten faydalanılamaz.

Bölge dışındaki faaliyetlerde çalışanların ücretlerine uygulanacak gelir vergisi stopaj istisnası

- Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanan kişilerin Bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetler. Ancak, Bölgede yer alan işletmelerde çalışan AR-GE ve tasarım personelinin bu Bölgelerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla, **proje kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının Bölge dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda**, Bölgede çalışan personelin toplam sayısının veya teşvike konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini (31.12.2023 tarihine kadar bu oran % 75 olarak uygulanır) aşmamak kaydıyla bu fıkroda belirtilen durumlar haricinde Bölge dışında geçirilen süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. ile Bölgede yer alan işletmelerde ..... çalışan AR-GE ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerin yüzde yüzünü aşmamak şartıyla Cumhurbaşkanınca ayrı ayrı veya birlikte belirlenecek kısmı, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir.

Sermaye desteği sağlayanlara kurum kazancından indirim imkanı

- 31/12/2028 tarihine kadar uygulanmak üzere, Bölgede faaliyette bulunanlara bu Kanun kapsamındaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye destekleri, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak üzere, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır. İndirim konusu yapılacak tutar yıllık olarak 1.000.000 Türk lirasını aşamaz. Bu kapsamdaki projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin aktarımından itibaren en az dört yıl boyunca ilgili şirketlerde kalmaması, payların satılması ya da yatırılan sermayenin kısmen ya da tamamen geri alınması halinde indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. (4691 s.K. Geç md 4)

Sermaye desteği sağlayanlara kurum kazancından indirim imkanı

- İndirim olarak dikkate alınabilecek tutar, gerçek kişiler açısından sermaye desteğinin sağlandığı takvim yılında elde edilen beyana tabi kazanç ve iratların toplam tutarından geçmiş yıl zararları ve tüm indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan tutarın yüzde onu ile sınırlıdır. Kurumlar vergisi mükellefleri açısından ise sermaye desteğinin sağlandığı hesap dönemi başındaki öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak koşuluyla kurum kazancının en fazla yüzde onu ile sınırlı olup indirim tutarının tespitinde kurum kazancı olarak ticari bilanço kârı veya zararına kanunen kabul edilmeyen giderler eklenmek ve geçmiş yıl zararları ile varsa tüm indirim ve istisnalar düşülmek suretiyle bulunan tutar [Ticari bilanço kârı (zararı) + kanunen kabul edilmeyen giderler-geçmiş yıl zararları-tüm indirim ve istisnalar] dikkate alınacaktır.

Bölgede kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personelinin istihdamı

- Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personelinden Bölgede yer alan faaliyetlerde araştırmacı ve idari personel olarak hizmetine ihtiyaç duyulanlar, çalıştıkları kuruluşların izni ile sürekli veya yarı zamanlı olarak çalıştırılabilirler. Yarı zamanlı görev alan öğretim üyesi, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi ve uzmanların bu hizmetleri karşılığı elde edecekleri gelirler, üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulur. Sürekli olarak istihdam edilecek personele kurumlarınca aylıksız izin verilir ve kadroları ile ilişkileri devam eder. Bunlardan sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanların asli kadroları esas alınarak belirlenecek sigorta primi işveren payı veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin emeklilik keseneği kurum karşılığı ve genel sağlık sigortası primleri görev yaptıkları ilgili tüzel kişilik tarafından karşılanır ve görevlerinin bitiminde kıdem tazminatı ödenmez. 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesinin bu maddede yer alan düzenlemelere aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bölgede kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personelinin istihdamı

- Öğretim elemanları 2547 sayılı Kanununun 39 uncu maddesinde öngörülen yurt içinde ve yurt dışında geçici görevlendirme esaslarına göre yapacakları çalışmaları Üniversite Yönetim Kurulunun izni ile Bölgedeki kuruluşlarda yapabilirler. Aylıklı izinli olarak Bölgede görevlendirilen öğretim üyelerinin Bölgede elde edecekleri gelirler üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulur. Ayrıca öğretim elemanları Üniversite Yönetim Kurulunun izni ile yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek amacı ile bu bölgelerde şirket kurabilir, kurulu bir şirkete ortak olabilir veya bu şirketlerin yönetiminde görev alabilirler.

Bölgede başlatıp sonuçlandırılan Ar-Ge veya tasarım projeleri sonucu elde edilen teknolojik ürünün Bölgede üretilmesi

- İşletmeler, Bölgede başlatıp sonuçlandırdıkları Ar-Ge veya tasarım projeleri sonucu elde ettikleri teknolojik ürünün üretilmesi için gerekli olan yatırımı, yönetici şirketin uygun bulması ve Bakanlığın izin vermesi şartıyla, herhangi bir Bölge içerisinde yapabilirler. Söz konusu yatırıma konu olan teknolojik ürünün üretim izin belgeleri, ilgili kurum ve kuruluş tarafından Bakanlık görüşü alınarak öncelikle verilir. Bu yatırımlara ilişkin faaliyetler, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince tutulması zorunlu defterlerde, yatırım yapan işletmelerin Bölgede yürüttükleri Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerinden ayrı olarak izlenir. Bu yatırımlar nedeniyle Bölgede çalışan personel ve bu yatırımlarından elde edilecek kazançlar Bölge dışında faaliyet gösteren işletmelerin ve bunların personelinin tabi olduğu esaslara göre vergilendirilir.

Aynı yazılım veya Ar-Ge veya tasarım projesi için 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile 5746 sayılı Kanunda yer alan vergisel teşviklerden faydalanılması durumu

- Bölge içerisinde faaliyette bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, yazılım, tasarım veya Ar-Ge faaliyetleri dolayısıyla 4691 sayılı Kanunda yer alan vergisel teşviklerden bütün halinde yararlanabilirler. Bu durumda aynı yazılım veya Ar-Ge veya tasarım projesi için 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 193 sayılı Kanun ile 5746 sayılı Kanunda yer alan vergisel teşviklerden ayrıca yararlanamazlar.

KDV istisnası

- Kanuna göre teknoloji geliştirme bölgesinde ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu Bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, oyun, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetlerinin, Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamında katma değer vergisinden müstesna tutulması için yönetici şirketin onayı alınarak ilgili vergi dairesine başvuruda bulunulur.

Tasarım faaliyeti olarak değerlendirilmeyecekler

➤ Aşağıda sayılan faaliyetler, bu Yönetmeliğın uygulanmasında tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilmez:

1) Piyasa taramaları, pazar araştırması ya da satış promosyonu ve pazarlama faaliyetleri.

2) Kalite kontrol faaliyetleri.

3) Kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma faaliyetleri.

4) Üretim ve üretim altyapısına yönelik yapılan yatırım faaliyetleri, ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalar.

5) Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın icat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı.

Tasarım faaliyeti olarak değerlendirilmeyecekler

- 6) Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri.
- 7) Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın yeni süreç, sistem veya ürün ortaya konulmasına hizmet etmeyen doğrudan veya gömülü teknoloji transferi.
- 8) Tasarım faaliyetleriyle geliştirilen ürüne veya sürece ilişkin fikrî mülkiyet haklarının edinimi dışında bu hakların korunmasına yönelik faaliyetler.
- 9) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, amblemlerin, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarım faaliyetleri.
- 10) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarım faaliyetleri.

Temel bilimler istihdamına sağlanan destek

- Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya, biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça ilan edilecek alanlarda alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Teknoloji Geliştirme Bölgeleri firmalarının, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.
- Bu kapsamda her bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasına sağlanacak destek, ilgili ayda Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasında istihdam edilen toplam personel sayısının yüzde onunu geçemez. Bu sayının küsuratlı çıkması halinde tama iblağ edilir.
- Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketleri, bu destek kapsamında istihdam edilen personelin işe alınması ve işten ayrılması durumları ile ilgili hususları Bakanlığa yazılı veya elektronik ortamda bildirmekle yükümlüdür.

İlk kez istihdam edilen doktora öğrencilerine sağlanan destek

➤ Bu destek kapsamında ödemelerin yapılabilmesi için yönetici şirket tarafından kontrol edilerek onaylanan şartların sağlandığını ve firma tarafından ilgili personele dönem ücretlerinin ödendiğini gösteren raporun Bakanlığa sunulması gerekmektedir. Bakanlıkça uygun görülen tutar, raporun teslim edildiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar firmanın bildirdiği banka hesabına ödenir.

(1) Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan firmaların, 3/2/2021 (dahil) tarihinden sonra ilk kez istihdam ettikleri doktora öğrencisi Ar-Ge personeline o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere Bakanlık tarafından karşılanabilir.

(2) Bu destekten yararlanabilecek firma tarafından istihdam edilen doktora öğrencisi Ar-Ge personeline ödenen aylık taban ücreti, brüt asgari ücretin bir buçuk katından az olamaz.

(3) Firma başına verilebilecek destek, üniversitelerin doktora programına kayıtlı en fazla iki doktora öğrencisi ile sınırlıdır. Firmaların bu destekten yararlanabilmeleri için istihdam ettikleri doktora öğrencisinin başka kamu kurumundan destek almıyor olması şartı aranır.

5746 sayılı Kanunda yer alan indirimlerden faydalananların durumu

- Kanun kapsamında Ar-Ge ve tasarım indiriminden yararlananlar, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bentleri ile Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bentleri hükümleri ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi hükümlerinden ayrıca yararlanamazlar.
- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde kurulması halinde, bu merkezlerde yürütülen faaliyetlere ilişkin olarak sadece 5746 sayılı Kanunda yer alan destek ve teşvik hükümleri uygulanır.
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Teknoloji Geliştirme Bölgeleri içerisinde gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerine yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik veya tasarım projeleri için 5746 sayılı Kanunla sağlanan destek ve teşviklerden bütün hâlinde yararlanılabilir. Bu durumda, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununa göre sağlanan destek ve teşviklerden ayrıca yararlanılamaz.

ÖZELGELER, YARGI KARARLARI

- GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
- İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı
- Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E--62030549-120[94-2021/817]-48256

12.01.2022

Konu : Teknopark bölgesinde üniversitelerin akademisyen kadrolarından ve konunun uzmanlarından alınan danışmanlık ve proje hizmetlerinin vergilendirilmesi.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyet gösteren şirketinizce üniversite hocalarına proje kapsamında net tutar üzerinden ödeme yapıldığı, bu ödemelerin ilgili ay bordrosunda gösterilerek gelir vergisi hesaplanarak beyan edildiği, bir üniversite hocasından dönem içerisinde 3-4 ayrı proje için danışmanlık hizmeti alındığı belirtilerek, gelir vergisi hesaplarırken her proje için ayrı gelir vergisi mi yoksa tüm projeler için kümülatif gelir vergisi matrahının oluşturulup, kümülatif gelir vergisi matrahına göre gelir vergisi mi hesaplanması gerektiği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 7263 sayılı Kanunla değişik geçici 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında; "31/12/2028 tarihine kadar, bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimini uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır. Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı, AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamaz. Toplam personel sayısı on beşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır. Hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen tatil günlerine isabet eden ücretler de bu istisna kapsamındadır. Haftalık kırk beş saatin üzerindeki ve ek çalışma sürelerine ilişkin ücretler bu istisnadan faydalanamaz" hükmüne yer verilmiştir.

Teknoloji Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde de; "Araştırmacı Personel: Bölgede yer alan faaliyetlerde hizmetine ihtiyaç duyulan üniversitelerde çalışan konusunda uzman akademik personeli ve kamu kurum ve kuruluşlarına ait araştırma merkez ve enstitülerinde çalışan en az yüksek lisans derecesine sahip konusunda uzman personeli ifade eder." açıklamasına yer verilmiştir.

Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde, "Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

ÖZELGELER, YARGI KARARLARI

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez..." denilmiş, 62 nci maddesinde de; hizmet erbabını işe alan emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişiler işveren olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun 65 inci maddesinde; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin, işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasının serbest meslek faaliyeti olduğu hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında tevkifat yapmakla yükümlü olanlar sayılmış ve aynı fıkranın; (1) numaralı bendinde, hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), (2) numaralı bendinde de yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan 311 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "Özel sektör işyerlerinde birden fazla işverenin yanında çalışanların durumu" başlıklı 21 inci maddesinde hizmet erbabının ücretlerinin hangi hallerde birden fazla işverenden elde edildiğinin kabul edileceği belirtilmiş olup yine aynı maddede aynı takvim yılı içinde tek işverenden elde edildiği kabul edilen ücret gelirlerinin kümülatif matrah esas alınmak suretiyle vergilendirileceği açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, 4691 sayılı Kanun gereğince şirketinizin Teknoloji Geliştirme Bölgesi içerisindeki faaliyetleri kapsamında danışmanlık hizmeti alınan üniversitede görevli bulunan akademik personelin;

Şirketinize tabi ve bağlı olarak çalışmaları (personel ile şirket arasında bir hizmet sözleşmesi imzalanmış olması) halinde, bunlara yapılacak ödemelerin ücret olarak kabul edilmesi ve Şirketinizce bir takvim yılında yapılan ödemelerin kümülatif matrah esas alınarak tevkif suretiyle vergilendirilmesi,

Şirketinize tabi ve bağlı olmaksızın kendi nam ve hesaplarına çalışmaları halinde işe bunlara yapılacak ödemelerin serbest meslek ödemesi olarak kabul edilerek, 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması,

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.